

Bilaga 1

**LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN**

Enheten för funktionshinder och
äldrefrågor
Ann-Louise Nissfolk
08-785 40 77

Inkom
Skärholmens stadsdelsförvaltning
BESLUT

Datum **2009-12-21**
2009-12-15

Beteckning
7011-09-57821

1 (6)

Dnr 603/781-2009

Skärholmens stadsdelsnämnd
Box 503
127 26 Skärholmen

**Tillsyn enligt 26 § Lagen om stöd och service till vissa
funktionshindrade (LSS) av Nya Byvikens gruppbostad,
bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § punkt 9
LSS**

Beslut

Nämnden uppfyller inte lagstiftningen och dess intentioner i vissa av de delar som
tillsynen avser. Länsstyrelsen riktar därför allvarlig kritik för följande brist:

- Nya Byvikens gruppbostad bedrivs som en enhet med 12 platser vilket inte
stämmer överens med intentionerna i LSS, Lag om stöd och service till
vissa funktionshindrade, (Prop. 1992/93: 159 s. 86 och 180) ej heller i
enlighet med SOSFS 2002:9

Nämnden ska senast 2010-02-14 skriftligen redovisa vilka åtgärder som har
vidtagits för att komma till rätta med den påtalade bristen. I redogörelsen ska
framgå tidsplan för dessa åtgärder. Socialstyrelsen kommer efter inkommen
rapportering att ta ställning till förnyad tillsyn.

För övrigt uppfyller nämnden lagstiftningen och dess intentioner i de delar som
tillsynen avser. Länsstyrelsen avslutar ärendet.

Bakgrund till tillsynen

Länsstyrelsen i Stockholms län beslutade i tillsynsplanen för 2009 att göra tillsyn i
ett urval av länets kommunala verksamheter enligt LSS. Nya Byvikens
gruppbostad i Skärholmen är en av de verksamheter som slumpvis tagits fram för
att ingå i granskningen.

Metod

Tillsynen har genomförts genom ett planerat besök i verksamheten under en dag,
30 september 2009. Besöket föregicks av en begäran om att få ta del av specifika
handlingar. Vid tillsynsbesöket intervjuades föreståndare och en ur personalen.
Länsstyrelsen träffade även den övergripande chefen för gruppbostäderna samt en
praktikant. Vidare gick dokumentationen igenom och två av lägenheterna
visades.

Fokus vid tillsynen har varit kvalitet och säkerhet genom bland annat granskning
av individ- och verksamhetsdokumentationen, personalens och föreståndarens

formella kompetens och erfarenhet, intervju med personal och föreståndare samt granskning av lokal. Inhämtade fakta har kommunicerats med föreståndare.

Aktuell lagstiftning och föreskrifter

Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

Förordning (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade

SOSFS 2002:9 (S)

SOSFS 2006:5 (S)

SOSFS 2006:11 (S)

SOSFS 2008:11 (S)

Redovisning av tillsynen

Målgruppen

Målgruppen är personer med utvecklingsstörning, autism eller autismsliknande tillstånd enligt 1 § punkt 1 LSS. Det finns 12 boende (9 män och 3 kvinnor) i åldrarna 44 till 79 år. De boende är lindrigt till måttligt utvecklingsstörda. Flera är rullstolsburna och har behov av takliftrar och duschstolar. Hälften av de boende går på daglig verksamhet. Alla går dock inte heltid. Taxi hämtar de boende till Ålgrytes dagliga verksamhet i Bredäng och Måsholmstorgets dagliga verksamhet i Skärholmen.

Lokaler

Gruppboendet är inrymt i ett flervåningshus, ett f.d. servicehus. På bottenvåningen finns ett stödboende för socialpsykiatri. Vidare finns en träfflokal samt Solholmens gruppboende (socialpsykiatri) i huset. På fjärde våningen bor tre pensionärer kvar. I huset bredvid finns studentlägenheter. Det är ca 200 meter till Vårbergs centrum. Bussförbindelse finns till Skärholmens centrum, som ligger en km bort. Flera av de boende kan gå själva till centrum.

Det finns 12 lägenheter på 42-45 kvm. Varje boende har egen toalett, dusch och kök. Lägenheterna har balkong. Toaletterna är något trånga för rullstolsburna. Det finns liftrar till dem som så behöver samt höj- och sänkbara sängar. Vidare finns i gruppboenden två gemensamma kök och allrum. Gruppboenden är uppdelade i "gul" och "grön" avdelning. Avdelningarna är inte åtskilda och detta får heller inte göras av brandsäkerhetsskäl. Personalgruppen är gemensam, men jobbar i olika team.

Den övergripande chefen för gruppboendena redogör för att en planering finns att om 2-3 år kunna flytta de boende på Nya Byviken till nybyggda gruppboenden i Sättra gård.

Föreståndare

Föreståndaren har genomgått ÅHF-utbildning (ålderdomshemsföreståndare), Social omsorg 2,5 år, avslutad 1979. Hon har gått grundkurs i handläggning,

arbetsrätt, alkohol och droger, MBA&MBL, Ekonomi, bokföring för chefer med resultatansvar, Vård och omsorg för dementa 5 poäng, diverse arbetsmiljöutbildningar, data och datakörkort, teckenspråk, Krishantering & systematiskt brandskydd, Teamutbildning för chefer/Silviahemmet, deltagit i olika projekt inom gruppboistäder i Skärholmen samt går fortlöpande utbildningar t.ex. EU-projektet Carpe.

Föreståndaren förestår, förutom denna gruppboistad, även två andra gruppboistäder i stadsdelen. Hon har 16 (sammanlagt 28) tillsvidareanställda medarbetare och ansvarar för APT, medarbetarsamtal och utvecklingssamtal. Föreståndaren har arbetat sedan januari 2007 på gruppboistaden, som funnits i kommunal regi sedan 2005. Tidigare var Carema huvudman för verksamheten.

Personal

Personalgruppen består av 16 tillsvidareanställda personer, omräknat till 14,0 heltidstjänster. Extra personal sätts in vid behov, exempelvis vid vård i livets slut. En kvinna är yngre än 25 och en är äldre än 56. Nattbemanningen är vaken natt. Personalgruppen är stabil. Under året har en person gått i pension och en nyanstälts. En person har bytt enhet. Föreståndarens uppfattning är att personalen trivs med sitt arbete/sina arbetskamrater, vilket även bekräftas vid samtal med en av personalen. För att tillgodose personalkontinuitet arbetar man bland annat med ett hälsoprojekt. Frågor som "Vad är hälsa för dig?" diskuteras. Sjukfrånvaron är låg – lägst i Skärholmen.

Sju personer har undersköterskeutbildning, fyra personer har vårdbiträdesutbildning, en har utbildning i omvårdnad och pedagogik, en har omvårdnad/tandsköterskeutbildning och en har fritidsledarutbildning. Två personer saknar grundutbildning. För samtliga medarbetare gäller att de har genomgått diverse utbildningar inom verksamheten, samverkansdagar, deltagit i olika projekt och utbildningar inom LSS gruppboistäder i Skärholmen och kompetensfonden samt fortlöpande utbildningar inom EU-projektet Carpe.

Handledning och kompetensutveckling

Personalen får regelbunden handledning utifrån. Eva Isaksson, beteendevetare, kommer till arbetsgruppen en gång per månad. Dock har det inte varit så många handledningstillfällen under hösten.

Personalen deltar i utbildningar som ordnas via EU-projektet Carpe. Exempel på utbildningar är en grundläggande gymnasieutbildning; utvecklingsstörning/funktionshinder, hälsopedagogik och fritid för målgruppen, autism och kognitivt stöd. Personalen deltar i hälsoföreläsningar. Man har även jobbat mycket med "Lättläst". Vidare utbildar personalen varandra inom verksamheten. Planerade utbildningar för resten av året är bl.a. inom gruppboistädernas "Etikprojekt", en teater Boogie för benlösa, dokumentation och "Lisa tid" (personalens tidsrapporteringssystem).

BESLUT

Datum

Beteckning

Verksamhetens arbetssätt och innehåll

Verksamheten har ingen särskild metodik/arbetsmetod, men följer det arbetssätt som är gemensamt för LSS gruppboendestäder i Skärholmen och som stöd används ett s.k. årshjul. Personalen har olika ansvarsområden och arbetar i nätverk med övriga gruppboendestäder i Skärholmen. Någon är säkerhetsansvarig, någon annan kassaombud, dataombud o.s.v. De boende får stöd både individuellt och i grupp. Det är viktigt att arbeta individuellt och utgå från varje individ. Viss personal passar bättre för vissa boende. Under våren har handledning tagits in. Grunden för arbetet med den enskilde är den genomförandeplan som alla boende har. Det finns en plan för hur dokumentationen skall följas upp, vilket görs enligt en särskild mall.

Varje boende har sin egen stödperson, med vilken man går igenom dokumentet "Mitt behov av ditt stöd". Alla har sin egen boendepärm. Piktogram används vid behov. Historik, intressen, familj och ekonomi tas upp. När stödpersonen är borta finns en ersättare som rycker in.

Samtliga LSS gruppboendestäder har kontinuerliga boendemöten och regelbundna protokollförda APT, personalmöten och planeringsdagar för att säkerställa verksamhetens kvalitet samt brukarnas och medarbetarnas delaktighet. Alla ombud har nätverksträffar med andra gruppboendestädernas ombud minst en gång per år. Chefgruppen har möte i snitt varannan vecka och tre planeringsdagar per år.

Regelbundna aktiviteter erbjuds för de boende, för att de skall få ta del i samhällets kultur- och fritidsutbud. Det finns ett projekt tillsammans med gruppboendestäderna i Skärholmen och samarbete med fritidsförvaltningen. Det finns möjlighet att prova på aktiviteter. T.ex. om den dagliga verksamheten är stängd, har det ordnats naturdagar. Det finns styrketräningsgrupper och matlagningsgrupper. Friluftsdag ordnas vår och höst. Undantagsvis äter de boende i sina lägenheter. För det mesta intas måltiderna gemensamt.

Inom ramen för gruppboendestadens verksamhet ordnas musiksamling en gång per vecka med musikanter utifrån. Fram till i somras pågick en studiecirkel. Tillsammans med Vuxenskolan planeras en verkstadsklubb. Det finns också planer på studiecirkel med hund. De boende har möjlighet till egna aktiviteter, t.ex. har någon hyrt en stuga tillsammans med personal, åkt på musikal etc. Flera av de boende har behov av dagliga promenader på grund av oro. En person i boendet är beviljad kontaktperson eller ledsagare enligt LSS.

Dokumentation

Dokumentationen sker i ParaSoL, stadens IT-system. En stor del av dokumentationen förvaras således digitalt. Det material som skrivs ut i det

enskilda ärendet eller inkommer skriftligt, förvaras brandsäkert. Boende och gode män har tillgång till dokumentationen efter sekretessprövning. Varje boende har en egen pärm, som förvaras i inlåst skåp. Varje boende har en genomförandeplan, som den boende är delaktig i att upprätta. Det är stödpersonens ansvar att genomförandeplanen upprättas utifrån den beställning som finns. Föreståndaren har gått igenom rutinerna för detta med varje medarbetare. Genomförandeplanen följs upp en gång per år. Företrädare för den boende deltar också.

ParaSoL är uppbyggt kring olika aktiviteter, som används som rubrik. Det kan förekomma att vissa aktiviteter används felaktigt ibland. All personal dokumenterar. Vid personalmötet varannan vecka följs de olika målen upp, vilket antecknas. Enligt föreståndaren kan problemet ibland vara att det dokumenteras för mycket. Enheten arbetar med att begränsa dokumentationen och skriva relevant information. Sammanfattning görs en gång per vecka.

Länsstyrelsen fick vid besöket se hur dokumentationen görs i ParaSoL och gick också igenom de boendes pärmar, som alla är uppdelade i följande flikar: Akuta situationer, Mediciner och hälsa, Beställning av insats, Genomförandeplan, Uppföljning av planer m.m., Mitt behov av ditt stöd, God man, Dags- och veckoscheman, Samtycke, Ekonomi, Övrigt, Dokumentation samt Säkerhet.

Anmälningsskyldighet

Verksamheten har tydliga rutiner och blankett för anmälningsskyldigheten enligt 24 a § LSS.

Förekomst av hot och våld

En boende i gruppboendestaden är självdestruktiv och det kan låta hotfullt när den personen blir arg. Polishämtning har förekommit och polisen har då tagit med sig personen till sjukhus. Det finns rutiner för hot- och våldssituationer. Avvikelse dokumenteras. Förhållningssätt och bemötande tas upp i handledningen.

Synpunkter och klagomål

Föreståndaren framhåller att klagomål/synpunkter ses som verksamhetsutvecklande. I Skärholmens stadsdelsförvaltning finns en särskild rutin och blankett för detta. Synpunkter kan även lämnas per e-post eller telefon. I det fall förslaget, klagomålet eller synpunkten gäller en enskild brukare dokumenteras detta i ParaSoL. Föreståndaren säkerställer att personalen vet hur rutinerna skall användas genom att personalen deltar i arbetet med verksamhetsplanen samt att hon har samtal med varje medarbetare. Det finns även en rutinpärm för personalen. Pärmerna är just nu försedda med en signeringslista. Målet är att all personal skall ha läst pärmen innan sista november. Den person som är rutinpärmsansvarig delger övriga medarbetare nyheter på APT. Pärmerna finns även digitalt. De boendes synpunkter samlas upp i ett gemensamt boenderåd. T.ex. har det framkommit att man i stället för "brukare" önskar använda ordet "boende".

Bedömning

Gruppbostad enligt 9 § 9 p LSS

En gruppbostad enligt LSS måste utformas i enlighet med gällande bestämmelser både till sin fysiska utformning och till sitt verksamhetsmässiga innehåll. Det innebär bl.a. att antalet boende, om det är fråga om en gruppbostad, inte bör överstiga tre till fem personer. Ytterligare någon boende bör kunna accepteras, men endast under förutsättning att samtliga personer som bor i gruppboستaden tillförsäkras goda levnadsvillkor. Vidare bör en bostad med särskild service inte vara belägen i nära anslutning till en annan sådan bostad, eller andra bostäder som är inte är ordinära såsom korttidshem eller särskilda boendeformer för äldre. En bostad med särskild service för vuxna bör inte heller samlokaliseras med lokaler för daglig verksamhet. (SOSFS 2002:9).

Länsstyrelsen kan utifrån tillsynen av verksamheten konstatera att den inte uppfyller vad som föreskrivs i lagen, LSS. Stadsdelsnämnden bedriver Nya Byvikens gruppbostad som en verksamhet med 12 platser trots bestämmelserna i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd.

Verksamheten bedrivs i dag i en lång korridor med tolv lägenheter vilket ger ett institutionellt intryck. Lägenheterna är fullvärdiga men boendet uppfattas inte som om den enskilde kan leva och bo likt andra i det. I förarbetena till LSS framgår att gruppboستäder bör utformas och lokaliseras så att de inte får en institutionell prägel. Nya Byvikens gruppbostad har genom det stora antalet lägenheter i samma korridor en tydlig institutionell prägel och kan därmed inte sägas vara förenlig med lagstiftarens intention.

Den övergripande chefen för gruppboستäderna redogör dock vid tillsynsbesöket för att en planering finns att om 2-3 år kunna flytta de boende på Nya Byviken till nybyggda gruppboستäder i Sättra gård. Länsstyrelsen (efter årsskiftet Socialstyrelsen) önskar mer komplett och tydlig information, med bifogad tidsplan, angående planeringen att ersätta Nya Byvikens gruppbostad med nya lokaler.

Eva Hersler
Enhetschef

Ann-Louise Nissfolk
Socialkonsulent

Kopia till föreståndaren